

International Conference on The School of Martyr Soleimani
(ICSMS 2021)

Designing a model of individual behavior in Shahid Soleimani school

Ali zareei *

Mohamad amine pahlevan sharif **

Mohamad agha jafari ***

Abstract

Given that individual and organizational ethics is a fundamental issue in the field of management. In order to fulfill the right of a martyr and to give a coherent and interconnected system to the society based on the points that I will present, these issues must be framed and systematized. In addition, these issues are raised from the model of behavioral ethics of Sardar Soleimani in order to provide feedback and the process of publishing this issue. Therefore, the rule of the model we are discussing is not merely theoretical, but how scientific and theoretical discussions in the field lead to the stage of experimentation and result. How to turn ethical and behavioral discussions into a model is in fact the same circle. Missing in the field of training young managers. Therefore, this study is structured with the aim of explaining the pattern of individual behavior in Shahid Soleimani school according to the research method of content analysis and the use of 30 sources including speech research, lectures, interviews with friends, published books and magazines, etc. There were 165 basic themes, 98 organizing themes, 10 comprehensive themes, and finally he designed a model of individual behavior model in Shahid Soleimani school. key words :

Keywords: *Behavior, school, individual behavior, Shahid Soleimani school*

---

* PhD Student in Public Administration, Faculty of Management and Economics, Imam Hussein University; Tehran Iran.

** Assistant Professor of Management, Faculty Member of the Faculty of Management and Economics, Imam Hossein University, Tehran, Iran.

*** Master of Regional Studies, Tehran, Iran.

طراحی الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی

*علی زارعی **محمد امین پهلوان شریف *** محمد آقا جعفری

چکیده

با توجه به اینکه اخلاق فردی و سازمانی یک مبحث بنیادی در حوزه مدیریت است. برای اینکه هم حق شهید ادا شود هم بر اساس نکات که عرض خواهیم کرد یک منظومه منسجم و به هم پیوسته به جامعه داده شود باید این مباحث را چارچوب و نظام داد. بعلاوه این موضوعاتی که از الگوی اخلاق رفتاری سردار سلیمانی مطرح می شود برای اینکه قابلیت بازخورد و فرایند نشر این موضوع انجام شود. بنابر این قاعده الگوی مورد نظر بحث ما صرفاً نظری نیست بلکه این که چگونه مباحث علمی و نظری در حیطه میدانی به مرحله آزمایش و منجر به نتیجه می شود. اینکه چگونه بحث های اخلاقی و رفتاری را به یک الگو تبدیل کنیم در واقع همان حلقه مفقود شده در عرصه تربیت مدیران جوان است. لذا این پژوهش با هدف تبیین الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی با توجه به روش تحقیق تحلیل مضمون و استفاده از ۳۰ منبع شامل گفتار پژوهی، سخنرانی، مصاحبه با دوستان، کتب و مجلات چاپ شده و.. ساختار بندی شده است. نتیجه کار استخراج ۱۶۵ مضمون پایه، ۹۸ مضمون سازمان دهنده، ۱۰ مضمون فراگیر بوده است و در نهایت به طراحی مدل الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی نموده است.

کلیدواژه‌ها: رفتار، مکتب، رفتار فردی، مکتب شهید سلیمانی

* دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران. نویسنده مسئول
(zareis5956@yahoo.com)

** استادیار رشته مدیریت، عضو هیئت علمی دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

*** کارشناسی ارشد مطالعات منطقه ای، تهران، ایران.

مقدمه

چه دشوار است، نوشتن درباره شخصیت عظیم سیدالشهدای مظلوم اما مقتدر مقاومت. امروز تکامل تاریخی در حوزه مدیریت و سازمان ها به لحاظ تئوری و عملی تحت تأثیر نیرویی قدرتمند قرار گرفته است؛ نیرویی که اگر به درستی هدایت و اداره شود اما به نظر می رسد که توانایی لازم برای منجر شدن به ژرف ترین همکاریها، نه تنها در زمینه های حرفه ای، بلکه برای انسانیت را دارا باشد (رستگار، ۱۳۸۹: ۱۷-۱۸)

با توجه به اینکه اخلاق فردی و سازمانی یک مبحث بنیادی در حوزه مدیریت است. برای اینکه هم حق شهید ادا شود هم بر اساس نکات که عرض خواهیم کرد یک منظومه منسجم و به هم پیوسته به جامعه داده شود باید این مباحث را چارچوب و نظام داد. بعلاوه این موضوعاتی که از الگوی اخلاق رفتاری سردار سلیمانی مطرح می شود برای اینکه قابلیت بازخورد و فرایند نشر این موضوع انجام شود.

بنابر این قاعده الگوی مورد نظر بحث ما صرفاً نظری نیست بلکه این که چگونه مباحث علمی و نظری در حیطه میدانی به مرحله آزمایش و منجر به نتیجه می شود. اینکه چگونه بحثهای اخلاقی و رفتاری را به یک الگو تبدیل کنیم در واقع همان حلقه مفقود شده در عرصه تربیت مدیران جوان است.

شهید سلیمانی، هم شجاع بود، هم با تدبیر بود؛ صرف شجاعت نبود؛ بعضی ها شجاعت دارند اما تدبیر و عقل لازم برای به کار بردن این شجاعت را ندارند. بعضی ها اهل تدبیرند اما اهل اقدام و عمل نیستند، دل و جگر کار را ندارند. این شهید عزیز ما هم دل و جگر داشت - به دهان خطر می رفت و ابا نداشت؛ نه فقط در این حوادث این روزها، [بلکه] در دوران دفاع مقدس هم در فرماندهی لشکر ثارالله همین جوری بود؛ خودش و لشکرش - هم با تدبیر بود؛ فکر می کرد، تدبیر می کرد، منطق داشت برای کارهایش. این شجاعت و تدبیر توأمان، فقط در میدان نظامی هم نبود، در میدان سیاست هم همین جور بود؛ بنده بارها به دوستانی که در عرصه سیاسی فعالیت این را می گفتم؛ رفتار او را، کارهای او را [می دیدم]. در عرصه سیاست هم، هم شجاع بود، هم با تدبیر بود؛ سخنش اثرگذار بود، قانع کننده بود، تأثیرگذار بود. از همه اینها بالاتر، اخلاص او بود؛ با اخلاص بود؛ این ابزار شجاعت و ابزار تدبیر را برای خدا خرج می کرد؛ اهل تظاهر و ریا و مانند اینها نبود. اخلاص خیلی مهم است. ماها تمرین کنیم در خودمان اخلاص را.. (بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردم قم ۱۳۹۸/۱۰/۱۸)

مکتب سلیمانی امروز، مکتب بزرگی است که می تواند هر یک از جوانان این سرزمین را به سلیمانی دیگری تبدیل کند. اما به راستی یک انسان باید چه ویژگی هایی داشته باشد تا مکتب ساز

شود؟ واقعیت آن است که هر گاه انسان از مدار فردیت خارج شود و سعه وجودی‌اش به اندازه‌ای گسترش یابد که بر نفوس انسان‌ها تأثیری قابل توجه در مسیر کمال بگذارد، در واقع به یک مکتب تبدیل شده است. سردار عزیز دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی، سرباز مخلصی در راه خدا بود که توانست جهانی را دگرگون کند. در این پژوهش برخی از ویژگی‌های رفتار فردی این سردار رشید حماسه‌ساز رایبان نموده و در نهایت مدل رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی را طراحی ارائه خواهیم نمود.

بیان مساله :

سردار قاسم سلیمانی در طول حیات خویش به خوبی به تکلیفش عمل کرد، کوتاه نیامد، هیچ وقت از گذشته‌اش پشیمان نشد و در نهایت تبدیل به الگویی جهانی شده است که نیاز است این مکتب به نسل آینده معرفی شود. معرفی و مطالبه قاسم سلیمانی نه به عنوان یک شخص و شخصیت بلکه به عنوان یک مکتب باید معرفی شود. مکتب شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب الگو به جامعه معرفی شود (صفایی بوشهری، غلامعلی) سردار قاسم سلیمانی چندین ویژگی داشت که به این مرتبه رسید و مقام معظم رهبری فرمودند شهید سلیمانی یک فرد نیست بلکه یک مکتب است. نیاز مبرم جامعه است که مکتب شهید سلیمانی به عنوان الگوی مدیران جهادی قرار گیرد و برای تبیین آن کار دقیق علمی نیاز است؛ به همین منظور برای تبیین مکتب حاج قاسم باید اول شخصیت حاج قاسم را شناخت و باید حقیقت‌ها را بیان کرد

محقق در این مقاله در پی آن است که الگوی رفتاری حاج قاسم سلیمانی را که در یک روند زمانی به اوج رسیده و با شهادتش افزون بر آن می‌شود و قابل توجه برای همگان است به صورت صحیح به جامعه و نسل‌های آینده معرفی نماید.

سوال اصلی که در این تحقیق مطرح می‌شود این است که: الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی شامل چه مواردی می‌باشد ؟

اهمیت و ضرورت :

۱- حاج قاسم سلیمانی یک «مکتب» است امام خامنه‌ای در خصوص این مرد بزرگ فرمودند: او یک «مکتب و مدرسه و راه» بود تعبیر واژه «مکتب» از ناحیه ولی فقیه زمان بر فردی چون شهید سلیمانی آن هم برای اولین بار، حاوی نکات و ظرائف برجسته‌ای است که محقق در پی آن است، به بعضی از نکات ویژه رفتاری آن اشاره نماید.

۲- توصیف شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب، او را از حیثیت فرد بودن و شخص بودن خارج می‌کند و در حوزه «شخصیت» وارد می‌سازد. او تنها یک شخص نبوده، بلکه «رفتار، مرام، عقیده و مسلک» است. شخص یعنی مشخصات شناسنامه‌ای فرد، اما شخصیت یعنی رفتار، افکار و

اندیشه، مرام و عقیده، روش و منش، حوزه نفوذ اجتماعی و میزان تاثیرگذاری آن در جوامع مختلف جهان و ...

۳- درون مکتب شهید سلیمانی پیام همراه با محتوا، قضا یا و گزاره‌های رفتاری، اخلاقی و... نکات قابل توجه است.

۴- مکتب شهید سلیمانی برای تبیین و روشننگری گزاره‌های خود، مفسر و معلم است. به‌طور قطع مفسر این چنین مکتبی، در مرتبه اول، رهبر و مقتدای شهید است. و در مرتبه بعدی، خود رزمندگان سلحشور می‌باشند که باید زوایای پیدا و پنهان این مکتب آزادی‌بخش را برای مردم تشنه حقیقت، تفسیر و تبیین کنند. چنانچه این وظیفه به عهده افراد نا اهل بیفتد، به‌طور قطع، این مکتب نیز مانند برخی مکاتب جهان، انحراف پیدا کرده و از حیز انتفاع خواهد افتاد.

۵- مکتب شهید سلیمانی، امری موقتی نیست که با رفتن صاحب خود، زوال پذیرد. بلکه امری ماندگار و بالنده و پویاست. مکتب در افکار و اندیشه‌ها جای دارد. اندیشه‌ها نیز جریانی روان و مستمر در طول تاریخ جلوه می‌کند.

۶- مکتب شهید سلیمانی، از سنخ فرهنگ و اندیشه است و در حصار تنگ افراد و گروه‌ها و جریانات سیاسی محصور نمی‌شود. این فرهنگ از جنس دیگری است. فرهنگ انقلابی، فرهنگ ایثار و شهادت، فرهنگ انسانیت و معنویت، فرهنگ محبت و عشق و دل‌دادگی، فرهنگ یکرنگی و اتحاد، فرهنگ عرفان و معرفت.

۷- برخلاف اشخاص که با رفتن خود، حمایت پیروانش را عموماً از دست می‌دهد، مکتب شهید سلیمانی در دامن خود پیروان آتشین و فدائیان از جان گذشته، نه در یک منطقه محدود بلکه در سراسر جهان تربیت کرده و پرورش می‌دهد.

۸- مکتب شهید سلیمانی، چون پیام و روش دارد، بنابراین برای علوم مختلف و دانشمندان اندیشه‌ورز، سوژه و موضوع قابل مطالعه است. جا دارد اساتید جامعه‌شناسی و روانشناسی و صاحب‌نظران علوم نظامی و استراتژیک و... در این عرصه وارد شوند و زوایای گوناگون آن را به تفصیل مورد پژوهش قرار داده و نتیجه تحقیقات خویش را برای استفاده آیندگان در اختیار عموم قرار دهند. برای دانشجویان بسیار شایسته است که موضوع پایان‌نامه‌های تحصیلی خود را پیرامون این شخصیت و این مکتب اختصاص دهند و با تلاش‌های خویش از رازهای پنهان آن پرده برداری نمایند.

۹- مکتب شهید سلیمانی از گستردگی مفاهیم و موضوعات برخوردار است. مفاهیم اخلاقی و فردی گرفته، تا مسائل سیاسی و اجتماعی و نیز موضوعات نظامی و عملیاتی و... را شامل می‌شود. به همین دلیل برای بررسی و تحقیق آن، لازم است از رشته‌های گوناگون علمی کمک گرفت. در

آینده توسط کج‌اندیشان منحرف و خودخواه، آن را از مسیر اصلی خود خارج نمایند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

رفتار های فردی و سازمانی یا همانند رفتار های فراتر از وظیفه کارکنان به رغم تأثیر آشکار بر عملکرد سازمان ها، در گذشته عمدتاً نادیده گرفته می شدند. در واقع، در تعابیر اولیه، این رفتار ها خارج از حوزه شغل ملاحظه می شدند (بین استوک و دیگران، ۲۰۰۳، ص ۳۵۷). در سال های اخیر بویژه با آغاز قرن بیست و یکم تعداد مقالات و پژوهش ها در این زمینه رشد زیادی داشته است و این روند همچنان ادامه دارد؛ چرا که محققان زیادی تأثیر مثبت رفتار های شهروندی سازمانی بر اثر بخشی سازمانی را تأیید کرده اند. (فرهنگی، فتاحی، واثق، ۱۳۸۵: ص ۱۲) امروزه سنجش رفتار افراد در محیط کار و سازمان با هدف بهبود دستیابی به نوعی از رفتار فردی که به کارائی و اثر بخشی سازمانی کمک دهد نیز مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است زیرا سازمان ها بدون تمایل کارکنان به همکاری، قادر به توسعه اثر بخشی خود نیستند. سازمان ها نیازمند کارکنانی می باشند که فراتر از الزامات رسمی و قانونی شغل خود تلاش کنند. در ادبیات نوین مدیریت از انجام ارادی و خود جوش وظایف فرا نقش، تحت عنوان «رفتار شهروندی سازمانی» یاد شده است. (سبحانی نژاد، یوزباشی، شاطری: ۱۳۸۹ ص ۹)

به طور کلی انسان ها در بعد فردی و شخصیتی دارای ویژگی های خاص اخلاقی هستند که پندار ، گفتار و رفتار آنها را شکل می دهد. استمرار یک نوع رفتار خاص دلیل بر آن است که این رفتار یک ریشه درونی و باطنی در عمق جان و روح فرد یافته است که آن ریشه را خلق و اخلاق می نامند .

دامنه اخلاق را در حد رفتارهای فردی تلقی می کنند اما رفتارهای فردی وقتی که در سطح جامعه یا نهادهای اجتماعی تسری پیدا می کند و شیوع می یابد به نوعی به اخلاق جمعی تبدیل می شود که در فرهنگ جامعه ریشه می دواند و خود نوعی وجه غالب می یابد که جامعه را با آن می توان شناخت.

ممکن است همین افراد وقتی در یک جایگاه و پست سازمانی قرار می گیرند عواملی موجب شود که پندار ، گفتار و رفتار متفاوتی از بعد فردی سر بزند که این ویژگی های انسانی بر روی میزان کارایی و اثربخشی سازمان تأثیر بگذارد. از طرفی اخلاقی بودن یا نبودن رفتارها و عملکردها می تواند موجب بروز پیامدهای مثبت یا منفی در سطح سازمان گردد.

اخلاقیات ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با ارزشها دارند و به عنوان ابزاری نگرسته می شوند که ارزشها را به عمل تبدیل می کنند. اخلاق یعنی رعایت اصول معنوی و ارزش هایی که بر رفتار شخص یا گروه حاکم است ، مبنی بر اینکه درست چیست و نادرست کدام است ؟

اخلاق مفاهیمی چون : اعتماد ، صداقت ، درستی ، انصاف ، عدالت و مساوات ، امانت داری ، وفاداری ، رازداری ، احترام ، بخشودن ، رعایت حریم خصوصی را در بر می گیرد .
اخلاقیات در سازمان به عنوان سیستمی از ارزش ها و بایدها و نبایدها تعریف می شود که بر اساس آن نیک و بدهای سازمان مشخص و عمل بد از عمل خوب متمایز می شود (دولت آبادی ، رقیه)
رفتار سازمانی عبارت است از مطالعه منظم (سیستماتیک) عملیات ، اقدامات ، کارها و نگرش های افرادی که سازمان را تشکیل می دهند (پارسانیان ، علی)

فاکتورهای اثر گذار بر رفتار اخلاقی

اصول رفتاری : خط مشی های اخلاقی سازمان به صورت قابل ملاحظه ای تصمیمات غیر

اخلاقی را کاهش می دهد.

رفتار مدیر: مدیریت ارشد خودش یک مدل نقش است و نباید پیامهای مبهم ارسال کند و در حالی که از استانداردهای اخلاقی خاصی سخن می گوید، در عمل تابع استانداردهای دیگری باشد . مدیریت ارشد نباید رفتارهای غیر اخلاقی را ترویج کند. از طرفی رفتارهای اخلاقی شرکت و صنعت باید ارتقاء داده شده و تقویت شود.

افراد مرجع: آگاهی نسبت به عملکرد همکاران، تاثیر بسیار زیادی بر رفتارهای غیر اخلاقی افراد دارد . همچنین سرپرست تاثیر شدیدی بر رفتار اخلاقی و اخلاقیات زیردستانش دارد. اگر سازمانها دوست دارند بر رفتار اخلاقی اعضایشان تاثیر گذارند، باید بر افراد مرجع مناسب متمرکز شوند و آن رفتار خاص را تقویت کنند. فشار همکاران، یکی از متغیرهای مهم در پیش بینی رفتار انحرافی است. (Ingrid Naude, 2004)

پیچیده تر شدن روزافزون سازمانها و افزایش میزان کارهای غیر اخلاقی، غیرقانونی و غیرمسئولانه در محیطهای کاری توجه مدیران و صاحب نظران را به بحث اخلاق کار و مدیریت اخلاق معطوف ساخته است. مدیریت اخلاق (ETHICS MANAGEMENT) عبارتست از شناسایی و اولویت بندی ارزشها برای هدایت رفتارها در سازمان. سازمانها با ایجاد یک برنامه مدیریت اخلاق می توانند اخلاقیات را در محیط کار مدیریت کنند. برنامه های اخلاق به سازمانها کمک می کنند تا بتوانند در شرایط آشفته عملکرد اخلاقی خود را حفظ کنند. امروزه مدیریت اخلاق یکی از زمینه های علمی مدیریت به شمار می رود که دارای رویکردی برنامه ای و چندین ابزار عملی است. این ابزارها عبارتند از: کدهای اخلاق، کدهای رفتار، خط مشی ها و رویه ها، روشهای حل معضلات اخلاقی و آموزش. (سلطانی، مرتضی، ۲۰۰۳)

اخلاق و رفتار در محیط کار منافع بسیار زیادی برای رهبران و مدیران دارد؛ اعم از منافع عملکردی و منافع اخلاقی. این مطلب بخصوص در عصر حاضر که مدیران با ارزشهای بسیار متنوعی در

محیط کار سروکار دارند صادق است. اما تاکنون کسانی که به مباحث اخلاق کار پرداخته اند فلاسفه، دانشگایان و منتقدان اجتماعی بوده اند و نه مدیران. در نتیجه بسیاری از مطالبی که تا به امروز درباره اخلاق کار نوشته شده مطابق با نیازهای عملی مدیران و رهبران سازمانها نیست. هدف این مقاله کمک به مدیران برای وارد شدن به این بحث است. (سلطانی، مرتضی، ۲۰۰۳)

الگوی رفتار انسان به عنوان یکی از مباحث مهم مدیریت رفتار سازمانی از سه دیدگاه متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. نخست دیدگاهی که جنبه های غیر اکتسابی را مبنای رفتار انسان می داند توضیح داده شده و سپس دیدگاهی که از نقطه نظر عوامل اکتسابی سعی در تبیین رفتار دارد به بحث کشیده شده است و آنگاه با استفاده از آیات و احادیث در بررسی عوامل مؤثر بر رفتار و به وجود آورنده آن (به تعبیر قرآنی آن، شاکله) پرداخته شده و عواملی همچون نیت، مذهب و خلق و خوی انسانی در این زمینه تبیین گردیده و سپس در مورد عواملی همچون فطرت، اختیار، و محیط که بر عوامل فوق تأثیر می گذارد توضیح داده شده و در پایان با استفاده از مطالب فوق مدلی که الگوی رفتار انسانی را از دیدگاه اسلام تبیین نماید ارائه گردیده است. در این مدل عواملی همچون نیت، مذهب، خلق و خوی انسان که به طور مستقیم بر روی شاکله تأثیر دارند خود متأثر از عوامل دیگری مانند محیط، فطرت، اختیار، و نیاز قلمداد گردیده است. در این مدل مراد از محیط، هم جنبه ها و نیروهای جانبی فرد و هر آنچه که او را احاطه می کند، و هم مفهوم درونی محیط و آنچه در ارتباط با «طرز تلقی» فرد نسبت به محیط است مد نظر قرار گرفته است.

در مدل ارائه شده تمامی عوامل فوق چه به طور مستقیم و چه به طور غیر مستقیم بر شاکله فرد مؤثر بوده و شاکله به عنوان عامل موجد و اساسی رفتار، مبنای رفتار انسان را از دیدگاه اسلام شکل می بخشد

رفتار فردی:

رفتار اعمالی اند که بطور مستقیم قابل مشاهده اند. مثل: خندیدن، نوشتن، خوابیدن، مطالعه کردن.

این نوع رفتارها رفتار آشکارند.

رفتار سازمانی:

عبارت است از مطالعه ی سیستمی یا نظام یافته ی ادراک، رفتار افراد و گروه های موجود در سازمان و توصیف روابط علت و معلولی (سیستمی) میان آنها برای پیشبرد هدفهای سازمان. در خصوص بیان الگوی رفتار در مکتب شهید سلیمانی تحقیق و پژوهشی با این عنوان به صورت مستقل انجام نگرفته است ولی در خصوص مکتب شهید سلیمانی تحقیقات گسترده ای انجام گرفته

که در آنجا اشاراتی را نیز به خصوصیات رفتاری شهید سلیمانی انجام گرفته است .
برخی از این پژوهش ها عبارتند از (مزد آبادی ،علی اکبر ،۱۳۹۹)،(فرزاد پور سعید، ۱۳۹۸)،
سفایی بوشهری،۱۳۹۹)، (سید عبدالمجید کریمی،۱۳۹۹)،(کریمی ،عباس،۱۳۹۹)، (محمد
جاننثار،۱۳۹۹)، (بنی لوحی ،سید علی،۱۳۹۹)، (اکبری مزد آبادی،علی)، (مهروان فر،
ابوذر،۱۳۹۸) و....

پیشینه پژوهش

ردیف	آثار بررسی شده	هدف /سوال	یافته ها
۱	فرزاد پور سعید (۱۳۹۸)	سردار سلیمانی به مثابه سرمایه نمادین می باشد .	شهید حاج قاسم سلیمانی به مثابه سرمایه‌ای نمادین برای جامعه ایرانی و اسلامی و بازنمایی حقیقی از تصویر آن شهید به مثابه نمادی از به هم پیوستگی و هم‌دلی آحاد جامعه ایرانی و امت اسلامی با هر سلیقه و گرایشی است.
۲	مجتبی قلی پور، ۱۳۹۸	چرا شهادت سردار سلیمانی وحدت آفرین شد ؟	حاج قاسم عزیز نیز انسانی بود که هیچ چیز برای خود نمی‌خواست؛ بلکه به حدی به فکر مردم کشور و منطقه بود که در آسایش باشند، به زندگی خود توجه نمی‌کرد. به خاطر اعمال و رفتار خوبش که مورد پسند خیلی از انسان‌ها و ملت‌ها بوده، شهادتش نیز اثر بسیار خوبی در میان مردم و مسئولان خواهد گذاشت و ان شاء... اثرات آن را در وحدت ملی و توسعه و پیشرفت کشور خواهیم دید.
۳	جعفر محمدی (۱۳۹۸)	"وحدت حاصل از خون سردار سلیمانی" را دریابید	در چنان وضعیتی، "اتحاد ملی" به معنای واقعی کلمه شکل می‌گیرد و ایران و اسلام و نظام در بی‌نهایت ترین شکل ممکن تقویت می‌شوند. این، خواسته دشمنان ما و قاتلان سردار سلیمانی است که مردم ایران پراکنده و غیرمنسجم باشند و بین آنها از یک سو و میان آنها و حکومت از سوی دیگر، تفرقه و چندگانگی وجود داشته باشد
۴	سید محمد مقیمی (۱۳۹۸)	مدیریت بر مبنای اخلاص؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی	این بررسی نشان می‌دهد بهترین منبع و مرجع برای شناخت سبهد شهید قاسم سلیمانی، بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص آن شهید بزرگوار است. در این مجال تنها به چند مورد از فرمایشات ایشان متناسب با موضوع این نوشتار اشاره می‌گردد مکتب شهید سلیمانی، همان مکتب مدیریت اسلامی است که بخوبی توانسته در عرصه عملیاتی، عمده ویژگی‌های آن را محقق سازد و به ما بیاموزد که مفروضات مدیریت اسلامی، گزاره‌های صرفاً ذهنی نیستند و در صورت نصب العین قرار گرفتن آنها در عمل می‌توان تبلور و تجلی آن را در امثال سردار شهید سلیمانی و سازمان تحت امر وی شاهد و ناظر بود در نهایت یک مدل را ارائه نمودند .
۵	مهدی مزینانی (۱۳۹۹)	حکمرانی جهادی (درآمدی بر تحلیل سیره سردار سلیمانی از منظر آموزه‌های حکمرانی)	توصیفاتى که از سبک و سیره شخصى و شخصیتى سردار سلیمانی در کلام مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) ارائه شده را از منظر آموزه‌های حکمرانی به‌عنوان بحثی تازه در عرصه اداره امور عمومی تحلیل نموده با این هدف که امتیازات و تمایزات آن را شناسایی و الگویی مقدماتی بر مبنای یافته‌ها ترسیم نماید. در این راستا از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده شده و پس از تحلیل نمونه آماری تمام‌شمار از بیانات

<p>منتشر شده درباره سردار سلیمانی تعداد ۲۷ کد استخراج که ۵ گروه از آنها برآمد و نهایتاً مقوله‌هایی در دو بعد فردی و اجتماعی شکل گرفت که در مقام انتزاع با نظام مفهومی «حکمرانی جهادی» تبیین نظری شدند یافته‌ها نشان می‌دهد الگوی حکمرانی جهادی با محوریت و مرکزیت مفهوم جهاد در معنای عام آن، از جهت الگوی و خاستگاه، مفهوم اثربخشی و جایگاه جهاد و مجاهدت حکمران در آن از دیگر الگوهای معرفی شده حتی الگوهای بومی، متمایز بوده و شاخص‌های یادشده جزء ماهوی آن محسوب می‌گردد.</p>			
<p>تحقیق فوق ابتدا مباحثی را در مورد ولایت و ولایت مداری ذکر و انقلاب اسلامی را از جایگاه ویژه‌ای در دنیا معرفی می‌نماید. این اثر دفاع مقدس را مانند صحنه‌های کربلا به تصویر کشیده و شهید و شهادت را مهم جلوه می‌دهد. کتاب پیش رو در نهایت در مورد مدافعان حرم مباحثی را ارائه داده و مسئله فرهنگ و هنر را در پیشرفت انقلاب اسلامی، مؤثر معرفی می‌نماید. صفات حاج قاسم از جمله شهادت‌طلب، اندیشمند و ... از مباحث قابل توجه این اثر محسوب می‌گردد.</p>	<p>برادر قاسم (سیری در اندیشه های راهبردی شهید حاج قاسم سلیمانی)</p>	<p>مهروان فر، ابوذر ۱۳۹۸</p>	<p>۶</p>

روش تحقیق :

یکی از روش های تحلیلی در تحقیقات کیفی، تحلیل مضمون است که به ندرت معرفی شده است. در سال های اخیر شناخت رو به رشدی در مورد ارزش تحقیقات کیفی در پایگاه داده ها، به منظور تسهیل موثر و مناسب سیاست و عمل شکل گرفته است. در پاسخ به این امر، روش های کیفی روز به روز در حال گسترش هستند. تحلیل مضمون روشی است که معمولاً برای تجزیه و تحلیل داده ها در تحقیقات کیفی اولیه مورد استفاده قرار می گیرد (توماس، هاردن، ۲۰۰۸). پژوهشگر در تحلیل مضمون، مباحث مهم مطرح شده در متن را استخراج می کند. فرایند تحلیل مضمون شامل یک رفت و برگشت مستمر بین مجموعه داده ها و خلاصه های کدگذاری شده و تحلیل داده هایی است که به وجود می آیند. تحلیل مضمون فرایندی بازگشتی است که در آن حرکت به عقب و جلو در بین مراحل ذکر شده وجود دارد. هدف این مقاله، معرفی تحلیل مضمون و روش های وابسته به آن است. از این پس از بررسی جایگاه تحلیل مضمون در تحقیقات کیفی، برخی مفاهیم و روش های مهم در آن به طور خلاصه، توضیح داده می شود. در نهایت معیارهای ارزیابی روایی و پایایی تحلیل مضمون توضیح داده شده و با ذکر مزایا و معایب این روش، راهکارها و پیشنهاداتی برای تحقیقات آتی، عرضه می شود. (محمد بخت آزمای بناب، ۱۳۹۶)

این پژوهش از حیث هدف، بنیادی و به لحاظ روش، ترکیبی محسوب میشود. با مراجعه به منابع در دسترس دست اول و جستجو در پایگاههای اینترنتی مختلف، همه اطلاعات در دسترس مرتبط و مربوط در گستره زمانی 1990-2021 زیر نظر متخصصان، انتخاب شد. با مطالعه سطر به سطر مقالات و منابع، نخست کدگذاری توسط پژوهشگر و سپس کدگذاری مستقل توسط چند نفر از

علیرضا رضاخواه (۱۳۹۹/۹/۱۵)		۵
حسن احمدی (۱۳۹۹)		۶
علیرضا رضاخواه (۱۳۹۹)		۷
حجت الاسلام والمسلمین علی شیرازی		۸
سید هاشم بطحایی (۱۷/۱۰/۱۳۹۸)		۹
ویژه نامه شهادت سردار سلیمانی (دیده بان)	کتاب	۱
ویژه نامه سردار دلها (روزنامه اطلاعات)		۲
سربازان سردار: شجاعت‌ها و رشادت‌های سردار حاج قاسم سلیمانی و شهدای مدافع حرم		۳
ذوالفقار		۴
رفیق خوشبخت ما		۵
شاخص های مکتب شهید سلیمانی		۶
شرح دلبری		۷
من قاسم سلیمانی هستم		۸
یادنامه علوم اجتماعی ایران برای حاج قاسم سلیمانی و جهان پس از شهادتش		۹
سلوک در مکتب سلیمانی		۱۰
پرواز بغداد - بهشت		۱۱
گنج سلیمان		۱۲
حاج قاسم سلام		۱۳
سلیمانی، سیدالشهدای مقاومت		۱۴
برادر قاسم (سیری در اندیشه های راهبردی شهید حاج قاسم سلیمانی)		۱۵
سردار دکتر غفور کارگری	گفتار پژوهی	۱
مسعود اخوان		۲
سردار احمد غلامپور		۳
حسن امینی		۴
احمد کریمخانی		۵
حجت الاسلام والمسلمین اسماعیل سعادت نژاد		۶
حسین معروفی		۷
دکتر اکبری		۸
سعدالله زارعی		۹
دکتر امین زاده		۱۰
مبینی دهکردی		۱۱
عبدالله حاجی صادقی		۱۲
شهید سلیمانی	وصیت نامه	۱
مهدی متقی	مصاحبه	۱
محمد پور جعفری		۲

کد گذاری مرحله اول مضامین پایه

الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی				
ردیف	نکات کلیدی	منبع	مضامین پایه	نشانه‌گر
۱	<p>شهید سلیمانی، هم شجاع بود، هم با تدبیر بود؛ این شهید عزیز ما هم دل و جگر داشت -به دهان خطر می‌رفت و ابا نداشت؛ نه فقط در این حوادث این روزها، [بلکه] در دوران دفاع مقدس هم در فرماندهی لشکر ثارالله همین جوری بود؛ خودش و لشکرش - هم با تدبیر بود؛ ۱۳۹۸/۱۰/۱۸</p> <p>* مردم قدر سردار شهید قاسم سلیمانی را دانستند و این ناشی از اخلاص است؛ این که دلها این جور همه متوجه میشوند، نشان‌دهنده‌ی این است که یک اخلاص بزرگی در آن مرد وجود داشت، مرد بزرگی بود .</p> <p>۱۳۹۸/۱۰/۱۳</p> <p>برادر بسیار عزیزمان آقای سلیمانی بارها، بارها، بارها جان خودشان را در معرض تهاجم دشمن قرار داده‌اند، در راه خدا، برای خدا و مخلصاً لله؛ و مجاهدت کرده‌اند. ان‌شاءالله خدای متعال زندگی ایشان را با سعادت، و عاقبت ایشان را با شهادت قرار بدهد.</p> <p>۱۳۹۷/۱۲/۱۹</p>	بیانات مقام معظم رهبری	شجاعت اخلاص تدبیر	ZA1
۲	<p>سردار قاسم سلیمانی همواره برهم زنده نقشه‌های آمریکا بود شهید سردار قاسم سلیمانی مبارز، سیاست‌مدار، انقلابی، دیپلمات و مردم‌دار بود</p>	مصاحبه سردار حمید خرم دل (۱۳۹۸/۱۰/۱۷)	برهم زنده نقشه های دشمن انقلابی و مردم دار	ZB1

ZC1	شجاعت ، خوش فکر ، حضور در میدان نبرد، مردم داری ،فراجناحی بودن	مصاحبه غلامرضا ظریفیان(۹/۱۰/۱۳۹۹)	قاسم سلیمانی به دلیل تجارب بسیار طولانی و نقش بسیار موثری که در دفاع مقدس داشت، بسیار شجاع و خوش فکر بود،اهل ارتباط بود و مقتضیات روانشناسی محیط را خوب می شناختا و پیوندهای عمیقی با ذیل تا صدر مجموعه ای که با آن همکاری می کرد داشا با اینکه اهل گفت و گوی زیاد نبود ولی موقع حرف زدن، سنجیده حرف می زدقاسم سلیمانی در عین حال با اظهارنظرها و نوع برخوردی که در مسائل داخلی داشت نشان می داد که این مسائل را خوب می فهمد و آشنایی بالایی با فرهنگ مردم خود دارد.نگاه کاملا منطقی با همه جریانات سیاسی کشور داشت و همچنین ارتباطی بسیار خوب با جریانات سیاسی برقرار کرده بود. سردار سلیمانی هیچ گانه نگاه صفر و یکی نداشت	۳
ZD1	صداقت، انقلابی بودن ،فراجناحی بودن	مصاحبه سید هاشم بطحایی (۱۷/۱۰/۱۳۹۸)	سردار سلیمانی دروغ ننگفت،به انقلاب خیانت نکرد و هیچگاه خود را سرگرم کارهای بیهوده نساختقاسم سلیمانی نشان می دهد که او همانقدر که بر شدت عمل با دشمن تأکید داشت، بر لزوم حفظ وحدت و همدلی در بطن جامعه ایرانی، بدون ارجحیت دادن جریانی بر جریان دیگر هم اصرار می ورزید.	۴
ZE1	فراجناحی بودن،ارتباط و تعامل با همه ،علاقه به مردم	مصاحبه اکبر ترکان ۱۷/۱۰/۱۳۹۸	حاج قاسمی که در دوران زندگی اش نیز همواره پرچمدار آن بوده و از ورود به دایره اظهار نظرهای تفرقه افکنانه پرهیز داشته است،علاقه مردم به سردار شهیدشان تنها محدود به حوزه مسئولیت نظامی او نبوده بلکه سلوک رفتاری او نیز این اعتماد و محبوبیت را دوچندان کرده است،شهید سپهبد قاسم سلیمانی، یک شخصیت فراجناحی و متعلق به همه مردم ایران بود. که ارتباط بسیار گستردهای داشت، شاید با چند هزار نفر ارتباط مستقیم داشت	۵
ZF1	توجه ویژه به معنویت،شجاعت	تشکری ۱۶/۱۰/۱۳۹۸	سلیمانی از مناره تا ستاره، ملاقات خدارا پله پله طی کرد و ارتفاع معنویت را از قاعده تا رأس پیمود،او قهرمان بلامنازع فستیوال شرف، شجاعت، نوع دوستی و وطن خواهی ست	۶
ZG1	توجه به نیروها ،تعامل و ارتباط خوب با همکاران ،توجه و تمرکز به همه	گفتار پژوهی احمد غلامپور	اما جدیت ایشان در پذیرش ماموریت ، آماده سازی نیروهایش و اقدام بر علیه دشمن واقعا چشم گیر بود،یکی از اصلی ترین فرماندهانی که بیشترین شوخی و بیشترین رابطه عاطفی با بقیه فرماندهان و قرارگاه ها داشتند ایشان بودحتی برخی اوقات خود حاج قاسم	۷

	طرفیت ها		میگفت جنگی که بچه های مثلا افغان ما انجام بدهند عمرای بچه های بسیجی ما انجام بدهند	
ZH1	توجه و تمرکز به همه ظرفیت ها ، تاثیرگذاری و محبت به افراد ، محبت نسبت به زیر دستان و افراد تحت امر ، توجه به مشکلات افراد و نیروها ، تعامل و ارتباط خوب با همکاران	سید حسن نصرالله در مصاحبه تلویزیونی	شخصیت حاج قاسم طوری است که یک فرمانده نظامی صرف نیست، بلکه مسائل امنیتی را هم خیلی عمیق و جدی می فهمد، از مزیت هایش این بود که به مجاهدان پشتگرمی می داد و نشان دهنده احترام و محبت او به آنها بود ، روابط شخصی محبت آمیز و دوستانه ای که با مسئولان همه ای این میدانها برقرار کرده بود ، خودش مستقیما به میدان برود و حرف رزمندگان و مجاهدان را بشنود. ایشان به مشکلات، نواقص، نیازها و نکته های رزمندگان حاضر در جبهه ها گوش می کرد. کمک های فکری و ارتباط دائم با برادران و آمادگی دائم برای حل مشکلات و کمبودها از نزدیک از خصوصیات ایشان بود	۸
Z11	ولایت مدار		ایدئولوژیک، تاکتیکی، عملیاتی و راهبردی بسیار با حضرت آقا هماهنگ بود	۹
Z11	داشتن نظر و ایده خلاقانه ، بی ریا ، عدالت مدار ، توجه به توانایی و قابلیت های افراد ، احترام به نظر افراد	گفتار پژوهی دکتر ابراهیم متقی	شهید سلیمانی ابداع کننده ارتش چندملیتی بود. شهید سلیمانی بی رنگ و لعاب و بی ریا بود و میتوانست با همه پیوند برقرار کند. در بین نیروها و ایشان چیزی به نام تمایز وجود نداشت ، از هویت حزب الله در لبنان انتظار نداشت که هویتش مثل هویت ایرانی با محدود یت های عقیدتی سیاسی و حفاظت در سپاه باشد. شهید سلیمانی آن کار را به نیرویی که تحرک، انگیزه و تفکر داشت، واگذار میکرد خودش را کارشناس مطلق نمیدانست	۱۰

ZJ1	متخصص در سایر امور و تک بعدی نبودن	دکتر مبینی دهکردی	دولتمردان در حوزه دیپلماسی کم می آوردند ایشان وارد میشد و مسائل مختلفی را حل می کرد، تصمیم گیری های مهم در موضوعات مختلف همه نظرات و دیدگاههای مختلف را اخذ کرده و آنها را جمع بندی می کرد، قابلیت بالا و قدرت تسلط و اشراف ، شهود و نخبگی در این جمع بندی ها از جمله محاسن آن شخصیت جامع الاطراف بود، تفکر راهبردی سردار سلیمانی تلفیق کلان نگری و جزءنگری ایشان بود. او فهمی عمیق و کارشناسانه از واقعیت های موجود در محیط ماموریت خود داشت، با فکر و اندیشه و نگاه جامع و کامل و همه جانبه به سمت دشمن می رفت تشخیص هایش نیز بسیار دقیق بود. شهید سلیمانی در اوج عبودیت، بندگی و اخلاص بود در فکر این هستم که چگونه میتوان اسرائیل را زودتر نابود کرد. ایشان توصیه های اخلاقی خیلی خوبی به این افراد کرده بود	۱۱
ZK1	گشاده روی و مردم دوست ، ایجاد انگیزه و تشکر از افراد استفاده از همه ظرفیت ها		با مردم مواجه می شه احساس نمیکنید عقبه کاری سنگینی دارد و با روی گشاده و با دل و تمام وجودش ارتباط برقرار میکرد، مطلبی برای حاج قاسم نوشتم که اینطوری بوده و این کارا را کردم و نوشتند که من دست بوس شما هستم، الان من با وجود خودم باید نیروها را تشویق و تحریک کنم میفهمید از کمترین امکانات در اختیارش چه امکانات مادی و چه معنوی و چه فرهنگی و چه سرمایه انسانی و چه اجتماعی و چه ظرفیتهای جغرافیایی و ظرفیت ها و امکانات نظامی و تسلیحاتی چگونه استفاده نماید	۱۲
ZM1	ایجاد انگیزه برای افراد ، مردم دوست	گفتار پژوهی دکتر امین زاده	امید در دل رزمندگان ایجاد می شد، در بیمارستان بودم دیدم حاج قاسم آمد در بیمارستان	۱۳
ZN1	ولایت مدار	وصیت نامه	برادران و خواهران عزیز ایرانی من، مردم پرافتخار و سربلند که جان من و امثال من هزاران بار فدای شما باد... از اصول مراقبت کنید. اصول یعنی ولی فقیه، خصوصاً این حکیم، مظلوم، وارسته در دین، فقه، عرفان، معرفت؛ خامنه‌ای عزیز را جان خود بدانید، حرمت او را مقدسات بدانید.	۱۴

Z01	ولایت مدار، گمنامی سرباز ولایت	حجت الاسلام والمسلمه بن عبدالله حاجی صادقی	مکتب حاج قاسم، مکتب اسلام، ولایت، مقاومت و عینیت بخشیدن به مکتب امامی بود که مقام معظم رهبری در سال‌ها قبل به آن تکیه می‌کردند حاج قاسم نه تعارفی بلکه به صورت باوری سرباز ولایت بود. در حرکات و سکنتات و صحنه‌های زندگی‌اش اصلاً خودش را نمی‌دید که خیلی کار سختی است. اصلاً به دنیال معرفی خودش نبود. همیشه به دنیال این بود که خدا را نشان بدهد. نماز شب خواندن‌های او، گریه‌های او، زیارت‌های او و روح لطیف او حاج قاسم در میدان جنگ مجاهدی بی‌نظیر بود در میدان ناله، آن‌هایی که دیده‌اند می‌دانند یک عابد و ناله‌کننده بی‌نظیر بود	۱۵
ZP1	توجه به خانواده و آشنایان و بستگان، قاطع و مودب، علاقه به مردم و جوانان	دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور	صله رحم با بستگان را هیچگاه فراموش ننمود. اینکه انسان در اوج داشتن مسئولیتی این چنین خطری که ذهن و وقت و توان انسان را مصروف خود می‌نماید. مراقب این نکته باشد که به خواسته‌های عاطفی خانواده، بستگان و خویشاوندان و دوستان و آشنایان توجه نماید، حقیقتاً ستودنی است. زندگی ساده‌ای داشت با حداقل امکانات، او عمیقاً به خانواده خویش عشق می- ورزید. تکریم و احترام او به والدین زبانه‌زده خاص و عام بود و رابطه عاطفی‌اش با همسر و فرزندان، کانون خانوادگی‌شان را گرم و پرحرارت نموده بود. در جای خود قاطع بود اما با کسی درشتی نمی‌کرد. مرکز ثقل و گرانیگاه شخصیت او در درون او بود نه در برون او، لذا با نوسانات بیرونی، ثبات درون او دچار تغییر و تزلزل نمی‌شد. مؤدب، موقر و آرام و متین بود. اما علاقه خاصی به جوانان داشت او جوانان را به عنوان ارزشمندترین و پربهاترین سرمایه کشور می‌دانست و ارتباط عمیقی با بسیاری از آنان برقرار کرده بود. از دیدن جوانان پر شور میهن به وجد می‌آمد و برای پیشرفت آنان از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کرد	۱۶
ZQ1	برهم زننده نقشه های دشمن انقلابی و مردم دار	مصاحبه سردار حمید خرم دل (۱۳۹۸/۱۰/۱۷)	سردار قاسم سلیمانی همواره برهم زننده نقشه‌های آمریکا بود شهید سردار قاسم سلیمانی مبارز، سیاست‌مدار، انقلابی، دیپلمات و مردم‌دار بود	۱۷

ZR1	شجاعت، خوش فکر، حضور در میدان نبرد، مردم داری، فراجناحی بودن	مصاحبه غلامرضا ظریفیان (۹/۱۰/۱۳۹۹)	قاسم سلیمانی به دلیل تجارب بسیار طولانی و نقش بسیار موثری که در دفاع مقدس داشت، بسیار شجاع و خوش فکر بود، اهل ارتباط بود و مقتضیات روانشناسی محیط را خوب می‌شناخت و پیوندهای عمیقی با ذیل تا صدر مجموعه ای که با آن همکاری می‌کرد داشت و با اینکه اهل گفت و گوی زیاد نبود ولی موقع حرف زدن، سنجیده حرف می‌زد قاسم سلیمانی در عین حال با اظهار نظرها و نوع برخوردی که در مسائل داخلی داشت نشان می‌داد که این مسائل را خوب می‌فهمد و آشنایی بالایی با فرهنگ مردم خود دارد. نگاه کاملاً منعطفی با همه جریانات سیاسی کشور داشت و همچنین ارتباطی بسیار خوب با جریانات سیاسی برقرار کرده بود. سردار سلیمانی هیچ گانه نگاه صفر و یکی نداشت	۱۸
-----	--	------------------------------------	---	----

در کد گذاری مرحله اول حدود ۱۶۵ کد استخراج شده که با ادغام کدهای تکراری به ۹۸ رسید این کدها را به عنوان مضامین پایه می‌شناسیم. برخی از کدها که فراوانی بیشتری داشته اند به شرح ذیل می‌باشد.

سازمان دهنده	سرانه
اخلاص	10
عاشق شهادت	7
عاشق خدمت	7
علاقتمندی به مردم	17
محبت به افراد	7
استفاده از خرد جمعی	8
ولایت‌مداری	9
توجه به افراد	8
شجاعت	8

نشانگر کدها	سازمان دهنده	سرانه
با اخلاص، خالص برای خدا، مخلص بی‌ریا، گمنامی	اخلاص	10
با اخلاق، الگوی اخلاقی، خوش اخلاقی، اخلاق حسنه، آرام و با طمأنینه	اخلاق حسنه	5
عاشق شهادت، شهید زنده، علاقه به شهادت، دنبال شهادت، خواهان شهادت و...	عاشق شهادت	7
عاشق خدمت، خادم مردم، خدوم، خدمتگذار مردم، خدمتگذار	عاشق خدمت	7

4	انقلابی	انقلابی ،دلسوز انقلاب ،انقلابیگری،خادم انقلاب و...
17	علاقه‌مندی به مردم	مردم دوست ، خادم مردم ،عاشق مردم ،خدمتگذار مردم ،علاقه مند به جوانان و...
4	دفاع از مظلوم	دفاع از مظلوم و نابودی ظالم ،یتیم نوازی
7	محبت به افراد	محبت و توجه به افراد ، تاثیرگذاری با توجه و محبت به افراد ، ابراز محبت به زیر دستان و افراد تحت امر ،محبت به مردم ،توجه به مشکلات افراد و نیروها
3	اثرگذاری بر دیگران	ارتباط و تعامل با همه، تعامل و ارتباط خوب با همکاران ، اثرگذاری بر دیگران
3	استراتژیست	استراتژیست نظامی ،استراتژیست نظامی و با تجربه ،برهم زننده نقشه دشمن
8	استفاده از خرد جمعی	استفاده از خرد جمعی ،استفاده از همه ظرفیتها ،روحیه مشارکتی ،احترام به نظر افراد
5	معنویت	اعتقاد به معنویت ،توجه ویژه به معنویت ، تعبد و بندگی ،توجه به مسائل شرعی و اعتقادی
4	متفکر	اهل تفکر،خوش فکر ،سخن همراه با تفکر،سخنوری همراه با تفکر
4	مشوق	ایجاد انگیزه برای نیروها ،ایجاد انگیزه و تشکر از افراد
3	با تدبیر	با منطقی و تدبیر ،با تدبیر
3	توسل	توسل و ذکر ،توسل به ائمه،خادم الحسین
9	ولایتمداری	پیرو خط ولایت ،سرباز ولایت ،ولایت مدار
3	تکلیف مدار	تکلیف گرا،تکلیف مدار
3	تلاش و کوشش فراوان	تلاشگر،تلاش و کوشش فراوان ،جهادی کار کردن
8	توجه به افراد	توجه به توانمندی افراد،توجه به قابلیت‌های افراد،توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها ، جامعیت ابعاد ، حامی اتحاد
3	توجه به خانواده	توجه به خانواده،عاشق خانواده ،صله ارحام
4	حضور در میدان نبرد	خستگی ناپذیر ،حضور در میدان نبرد ،حریت و آزادی
8	شجاعت	شجاع ،نترس،بی باک ،بی هراس
3	سخنوری	سخنور،سخنوری همراه با تفکر

در مرحله بعدی، از ترکیب مضامین سازمان دهنده، تعدادی مضامین فراگیر تولید شده اند، که این مضامین در یک سطح در جدول بعدی آمده است :

مضمون فراگیر	مضمون سازمان دهنده	مضمون فراگیر
20	توجه به ویژگیهای افراد، ایجاد انگیزه در نیروها، برخورد مناسب با مردم، دلسوز افراد ابراز علاقه به نیروها، مردم دوست، خادم مردم، عاشق مردم، خدمتگذار مردم، علاقه مند به جوانان، ارتباط و تعامل با همه، تعامل و ارتباط خوب با همکاران، اثرگذاری بر دیگران	انسان مدار
10	با اخلاص، خالص برای خدا، مخلص، بی ریا، گمنامی	اخلاص
8	انقلابی، دلسوز انقلاب، انقلابیگری، خادم انقلاب، خستگی ناپذیر، حضور در میدان نبرد، حریت و آزادگی و...	انقلابی
27	با اخلاق، الگوی اخلاقی، خوش اخلاقی، اخلاق حسنه، آرام و با طمانینه اعتقاد به معنویت، توجه ویژه به معنویت، تعبد و بندگی، توجه به مسائل شرعی و اعتقادی تکلیف گرا، تکلیف مدار، با منطق و تدبیر، با تدبیر	اخلاق مدار
15	محبت و توجه به افراد، تاثیرگذاری با توجه و محبت به افراد، ابراز محبت به زیر دستان و افراد تحت امر، محبت به مردم، توجه به مشکلات افراد و نیروها، توجه به توانمندی افراد، توجه به قابلیت‌های افراد، توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها، جامعیت ابعاد، حامی اتحاد	مردم مداری
23	عاشق شهادت، شهید زنده، علاقه به شهادت، دنبال شهادت، خواهان شهادت دفاع از مظلوم و نابودی ظالم، یتیم نوازی، خستگی ناپذیر، حضور در میدان نبرد، حریت و آزادگی و...	شجاعت
10	پیرو خط ولایت، سرباز ولایت، ولایت مدار	ولایت مداری
12	توسل، تهجد، نماز شب، ذکر، نذر صلوات و...	معنویت
15	عاشق شهادت، شهید زنده، علاقه به شهادت، دنبال شهادت، خواهان شهادت دفاع از مظلوم و نابودی ظالم،	شهادت طلبی
15	منظم، سروقت، دقیق، با برنامه، اهل تفکر، جدی	منظم
10	دشمن ستیز، نابود کننده صهیونیسم	استکبارستیزی
165	مجموع فراوانی کدها	

نتیجه گیری و پیشنهاد :

الف. نتیجه گیری

رفتار های فردی و سازمانی یا همانند رفتار های فراتر از وظیفه کارکنان به رغم تأثیر آشکار بر عملکرد سازمان ها، در گذشته عمدتاً نادیده گرفته می شدند. در واقع، در تعبیر اولیه، این رفتار ها خارج از حوزه شغل ملاحظه می شدند (بین استوک و دیگران، ۲۰۰۳، ص ۳۵۷). در سال های اخیر بویژه با آغاز قرن بیست و یکم تعداد مقالات و پژوهش ها در این زمینه رشد زیادی داشته است و این روند همچنان ادامه دارد؛ چرا که محققان زیادی تأثیر مثبت رفتار های شهروندی سازمانی بر اثر بخشی سازمانی را تأیید کرده اند. (فرهنگی، فتاحی، واتی، ۱۳۸۵: ص ۱۲) امروزه سنجش رفتار افراد در محیط کار و سازمان با هدف بهبود دستیابی به نوعی از رفتار فردی که به کارایی و اثر بخشی سازمانی کمک دهد نیز مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است زیرا سازمان ها بدون تمایل کارکنان به همکاری، قادر به توسعه اثر بخشی خود نیستند. سازمان ها نیازمند کارکنانی می باشند که فراتر از الزامات رسمی و قانونی شغل خود تلاش کنند.

اخلاقیات ارتباط نزدیک و تنگاتنگی با ارزشها دارند و به عنوان ابزاری نگریسته می شوند که ارزشها را به عمل تبدیل می کنند. اخلاق و رفتار مفاهیمی چون : اعتماد، صداقت ، درستی ، انصاف، عدالت و مساوات ، امانت داری، وفاداری ، رازداری ، احترام ، بخشودن ، رعایت حریم خصوصی را در بر می گیرد.

اخلاقیات در سازمان به عنوان سیستمی از ارزش ها و بایدها و نبایدها تعریف می شود که بر اساس آن نیک و بد های سازمان مشخص و عمل بد از عمل خوب متمایز می شود (دولت آبادی، رقیه)

به همین منظور، مطالعاتی که این موضوع را محقق کنند در اولویت قرار می گیرند. در این پژوهش نیز با همین هدف و بابه گیری از روش تحلیل مضمون از ۳۰ منبع استفاده گردید که در نهایت یافته های این پژوهش منجر به طراحی مدل رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی گردید

در پاسخ به سوال پژوهش الگوی رفتار فردی در مکتب شهید سلیمانی شامل چه مواردی می باشد؟
یافته های که از درجه مهمتری در طراحی این الگو برخوردار بودند به شرح ذیل بیان می گردد:
انسان مداری، اخلاص، انقلابی، اخلاق مدار، مردم مداری، شجاعت، ولایت مداری، معنویت،
شهادت طلبی، منظم و...

از جمله مقوله های مهم و تاثیر گذار در طراحی الگوی رفتار فردی مکتب شهید سلیمانی می باشد.

ب. پیشنهاد

با توجه به اینکه شهید قاسم سلیمانی به عنوان الگوی موفق رفتاری می تواند به عنوان الگویی
برای نسل آینده و جوان کشور باشد پیشنهاد می گردد محققان آینده در زمینه های ذیل پژوهش
انجام دهند .

- ۱- بررسی الگوی رفتار سازمانی سردار شهید قاسم سلیمانی
- ۲- بررسی الگوی فرماندهی سردار شهید قاسم سلیمانی در برنامه های نهضتی
- ۳- بررسی الگوی مدیریت زمان شهید سلیمانی
- ۴- تبیین الگوی اخلاقی فردی شهید سلیمانی

منابع فارسی

- ۱- امامی سیدمجید، پارسا، حمید (۱۳۹۹)، عقل سرخ: یادنامه علوم اجتماعی ایران برای حاج قاسم سلیمانی و جهان پس از شهادتش
- ۲- امین احمدی؛ (۱۳۹۹) پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا، Hai Qasem, an enquiry into the memories of Haj Qasem Soleimani
- ۳- اکبری مزدآبادی، علی؛ (۱۳۹۸) ذوالفقار: برش‌هایی از خاطرات شفاهی شهید حاج قاسم سلیمانی؛ چاپ ششم، نشر یا زهرا ۳۱
- ۴- اکبری مزدآبادی، علی جستاری در خاطرات حاج قاسم سلیمانی، انتشارات یا زهرا (س)
- ۵- اعرابی، سید محمد، پارسائیان علی، (۱۳۸۵)، رفتار سازمانی پیشرفته
- ۶- ابوشریف ناصر، (۱۳۹۹) سخنرانی، نماینده جنبش جهاد اسلامی فلسطین در ایران، مجموعه گفتار پژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین (ع)،
<http://mgt.ihu.ac.ir/page/hard-revenge>
- ۷- بخت آزمای بناب، محمد، (۱۳۹۶)، سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و مهندسی صنایع
- ۸- بابایی طلائی، محمدباقر (۱۳۹۹)، بیابید اینگونه باشیم (الگوی و اصول مکتب شهید سلیمانی) انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع)
- ۹- بنی لوحی، سید علی، (۱۳۹۸)، این مرد پایان ندارد: زندگی جهادی سرباز اسلام شهید قاسم سلیمانی انتشارات راه بهشت

- ۱۰- باشگاه خبرنگاران جوان: (۱۳۹۶)، «نامه حلالیت سردار سلیمانی از یک خانواده سوری در عملیات آزادسازی البوکمال»، کد خبر: ۶۳۳۴۷۰۸.
- ۱۱- پایگاه خبری تابناک جوان: (۱۳۹۸)، «خاطره‌ای از توصیه سردار سلیمانی به دخترش»، کد مطلب: ۱۲۷۱۵.
- ۱۲- پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله خامنه‌ای.
- ۱۳- پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه: (۱۳۹۸)، «شاهکار حاج قاسم»، کد خبر: ۷۴۰۷۵.
- ۱۴- پایگاه اطلاع‌رسانی بلاغ، (۱۳۹۹)، متن ره توشه ماه مبارک رمضان: نگاهی به ویژگی‌های سردار مکتب ساز، حاج قاسم سلیمانی، زهرا رضائیان
- ۱۵- حاجی صادقی، عبدالله، مشرق نیوز، (۱۳۹۸) 1051991 / www.mashreghnews.ir
- ۱۶- جاسبی، نوربخش، (۱۳۷۶)، الگوی رفتار انسان از دیدگاه اسلام
- ۱۷- جان‌نار، محمد، (۱۳۹۹)، ناشر پرواز بغداد - بهشت: سدره‌المنتهی،
- ۱۸- حجت الاسلام والمسلمین علی شیرازی، (۱۳۹۹)، شاخص‌های مکتب شهید سلیمانی، انتشارات خط مقدم، پاییز ۱۳۹۹
- ۱۹- خبرگزاری تسنیم؛ «توصیه‌های حاج قاسم به عزاداران مجلس حضرت زهرا (سلام الله علیها)»، ۱۳۹۸/۱۱/۰۸، کد خبر: ۲۱۹۱۰۱۵.
- ۲۰- خبرگزاری تسنیم؛ «سردار سلیمانی و ۷۰ نفر از نیروهایش چگونه اربیل را نجات دادند؟»، ۱۳۹۶/۰۹/۰۱.
- ۲۱- خبرگزاری تسنیم؛ «متن کامل وصیت‌نامه حاج قاسم سلیمانی»، ۱۳۹۸/۱۱/۲۴، کد مطلب: ۲۲۰۲۴۴۳.
- ۲۲- خبرگزاری دانشجویان ایران؛ «اعتراف مأمور سابق FBI درباره سردار سلیمانی»، ۱۳۹۷/۰۸/۲۸، کد مطلب: ۹۷۰۸۲۸۱۴۲۵۵.
- ۲۳- خبرگزاری جام‌جم آنلاین؛ «واکنش سردار سلیمانی به پیشنهاد کاندیداتوری‌اش برای ریاست‌جمهوری»، ۱۳۹۸/۱۰/۲۰، کد خبر: ۱۲۴۴۵۳۰.
- ۲۴- خبرگزاری برنا، ۲۵، ویژگی شهید سلیمانی، <https://www.borna.news>.
- ۲۵- چمن نژادیان، علی، نویسنده: مثنوی عاشق دیدار یار، ناشر: زمزم سحر، سال نشر: ۱۳۹۸
- ۲۶- دولت آبادی، رقیه، اصول اخلاق و ارتباط در سازمان
- ۲۷- رودگر، کوهرپر محمدجواد؛ (۱۳۹۹) سلوک در مکتب سلیمانی ناشر: موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر
- ۲۸- رحیمی، ناهید، (۱۳۹۸) مجموعه شناسنامه شهدا - جلد سی و چهارم: شهید قاسم سلیمانی انتشارات کتابک
- ۲۹- سبحانی نژاد، یوزباشی، شاطری (۱۳۹۸)، رفتار شهروندی سازمانی (الگوی نظری، همبسته‌ها و ابزارهای سنجش)
- ۳۰- دارابی، علی؛ (۱۳۹۸)، «حاج قاسم سلیمانی به مثابه یک مکتب»؛ روزنامه صبح نو، ۱۳۹۸/۱۱/۰۶، شماره ۸۷۳
- ۳۱- سانکهن، مجید، (۱۳۹۹)، حاج قاسم سلام، ناشر: روایت فتح، تعداد صفحات: ۲۷۲
- ۳۲- سخنرانی سردار احمد غلامپور، (۱۳۹۹) فرماندهی در مکتب شهید سلیمانی مجموعه گفتارپژوهی‌های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین (ع).
- ۳۳- سخنرانی دکتر حسن احمدی، (۱۳۹۹)، با موضوع دشمن شناسی در مکتب شهید سلیمانی
- ۳۴- سخنرانی حسن امینی (۱۳۹۹) با موضوع بصیرت در مکتب شهید سلیمانی ۱۳۹۹
- ۳۵- سخنرانی احمد کریمخانی، دکتر ایوب پورقیومی، (۱۳۹۹) مجموعه گفتارپژوهی‌های مکتب شهید سلیمانی، منطق رفتار سیاسی شهید سلیمانی دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین (ع)

- ۳۶- سخنرانی دکتر مسعود اخوان، (۱۳۹۹) مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، تبیین دیپلماسی مقاومت در مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع).
- ۳۷- سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین علی شیرازی (۱۳۹۹) مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۳۸- سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین اسماعیل سعادت نژاد، (۱۳۹۹) شاخص های فرهنگی در مکتب شهید سلیمانی دبیر علمی: دکتر حسن امینی، مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۳۹- سخنرانی سردار حسین معروفی، (۱۳۹۹) دبیر علمی: دکتر امین زاده، دستاوردهای شهید سلیمانی در دوران دفاع مقدس مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۰- سخنرانی دکتر امین زاده، (۱۳۹۹) دستاوردهای شهید سلیمانی در جبهه جنوب شرق کشور، مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۱- سخنرانی دکتر سعدالله زارعی، (۱۳۹۹) دبیر علمی: دکتر ایوب پورقیومی، جنبه های انسانی مکتب شهید سلیمانی ویراستار علمی: دکتر علی خانی، مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۲- سخنرانی دکتر اکبری، (۱۳۹۹) دبیر علمی: دکتر ایوب پورقیومی، ابعاد و مولفه های قدرت نرم در مکتب شهید سلیمانی مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۳- سخنرانی دکتر ابراهیم متقی، (۱۳۹۹) تبیین نظم نوین انقلابی تمدن ساز در مکتب شهید سلیمانی
- ۴۴- نجانران طوسی، (۱۳۹۹) مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۵- سخنرانی دکتر مبینی دهکردی، (۱۳۹۹) شاخص های مدیریت راهبردی شهید سلیمانی برای تولید قدرت مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۶- سخنرانی دکتر محسن رضایی، (۱۳۹۹) مقدمه ای بر ابعاد مکتب شهید سلیمانی، مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع)
- ۴۷- سخنرانی سردار دکتر غفور کارگری، (۱۳۹۹) دبیر علمی: دکتر محمدمامین پهلوان شریف، مدیریت سرمایه انسانی در مکتب شهید سلیمانی، مجموعه گفتارپژوهی های مکتب شهید سلیمانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه جامع امام حسین(ع).
- ۴۸- سید عبدالمجید کریمی، (۱۳۹۹) رفیق خوشبخت ما، انتشارات زائر رضوی
- ۴۹- شادکام تربتی، مجید، (۱۳۹۹) ویژه واژگانی به یاد یاریگر دل‌های عاشق، نماد جهاد کبیر سردار شهید حاج قاسم سلیمانی ناشر: شاملو، سلیمانی، سیدالشهدای مقاومت
- ۵۰- شعیب بهمن، توافق سلیمانی (۱۳۹۶) - پوتین: امکان‌سنجی روابط راهبردی ایران و روسیه انتشارات موسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور، ۱۳۹۶
- ۵۱- صفایی بوشهری، (۱۳۹۹) مکتب شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب الگو به جامعه معرفی شود، خبرگزاری تسنیم

- ۵۲- صنوبری، محمد (۱۳۸۷). رفتار شهروندی سازمانی (مفاهیم، تعاریف، ابعاد و ...
- ۵۳- فرهنگی ،علی اکبر ،مهدی فتاحی، بهاره واثق . (۱۳۸۵)معنویت در محیط کار و نقش آن در بهبود رفتار شهروندی سازمانی https://jomc.ut.ac.ir/article_19342.html
- ۵۴- کرامتی، مرتضی؛ (۱۳۹۸) سربازان سردار: شجاعت‌ها و رشادت‌های سردار حاج قاسم سلیمانی و شهدای مدافع حرم؛ چاپ دوم، قم: نشر سه نقطه،
- ۵۵- کرمی، عباس؛ (۱۳۹۹) جای پای سیدالشهدای محور مقاومت، ناشر: خورشید باران
- ۵۶- علیرضا رضاخواه (۱۳۹۹) "مکتب شهید سلیمانی و تمدن نوین اسلامی" با همکاری موسسه مطالعات ژئوپلیتیک یوراسیا-ایتالیا <https://vc.isu.ac.ir/ch/imgt>.
- ۵۷- فخری مصری، فرشته دیهیم، فرامرز دیهیم؛ (۱۳۹۸) گنج سلیمان ناشر: میعاد اندیشه،
- ۵۸- کاوه، ناصر، (۱۳۹۸) «من قاسم سلیمانی هستم، سرباز ولایت» انتشارات نوآوران سینا،
- ۵۹- کرامتی مشکینی، مرتضی، قاف اندیشه، (۱۳۹۹) سرباز ولایت حاج قاسم سلیمانی سال نشر
- ۶۰- لطف‌الله پور، دکتر جواد، (۱۳۹۸) تعظیم به سردار دل‌ها، انتشارات آلتین
- ۶۱- مزینانی مهدی (۱۳۹۹)، حکمرانی جهادی (درآمدی بر تحلیل سیره سردار سلیمانی از منظر آموزه‌های حکمرانی
- ۶۲- میرزایی، عباس، نبرد سید جابر (۱۳۹۵) (جلد دوم روزی روزگاری قاسم سلیمانی)، انتشارات یازهرا
- ۶۳- میرزایی، عباس، (۱۳۹۵) هجوم به تهاجم (جلد اول روزی روزگاری قاسم سلیمانی)، انتشارات یازهرا
- ۶۴- مهروان فر، ابوذر ، برادر قاسم (۱۳۹۸) (سیری در اندیشه های راهبردی شهید حاج قاسم سلیمانی)، انتشارات مهر امیرالمومنین،

منابع انگلیسی

Robbins, Stephen (2012). *Organizational Behavior*. P ears on/Prentice Hall... .